

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН БОЛОВСРОЛ II ТӨСӨЛ

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН БОЛОВСРОЛЫН ТӨЛӨӨХ
ХАМТЫН САНААЧИЛГА, ТҮНШЛЭЛ

Салбар хуралдаан IV

Тогтвортой хөгжлийн боловсролын төлөөх
ХАМТЫН САНААЧИЛГА ТҮНШЛЭЛ

**ХҮҮХДИЙН ЭРХ
ЭРҮҮЛ, АЮУЛГҮЙ, НОГООН
СУРГАЛТЫН ОРЧИН**

2021.05.05

Илтгэгч:

**Н.Оюунцэцэг, Ph.D,
дэд проф**

*Монголын Хичээлийн
Судалгааны Нийгэмлэгийн
удирдах зөвлөлийн дарга,
МУИС-ийн ахмад багш*

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН
БОЛОВСРОЛ II
ТӨСӨЛ

**21 дүгээр зууны боловсролын чиг
хандлага:**

**Сургалтын орчныг хувирган
өөрчлөх асуудал**

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН БОЛОВСРОЛЫН ТӨСӨЛ
ХАМТЫН САНААЧИЛГА ТҮНШЭЭЛ

АСУУДАЛ

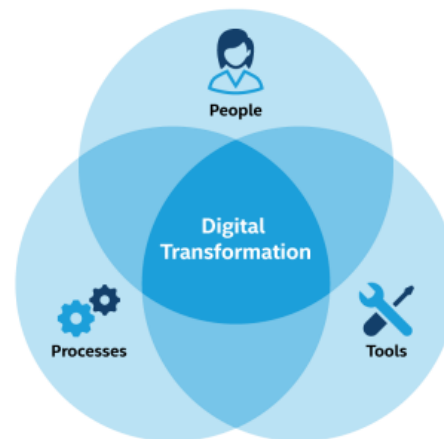
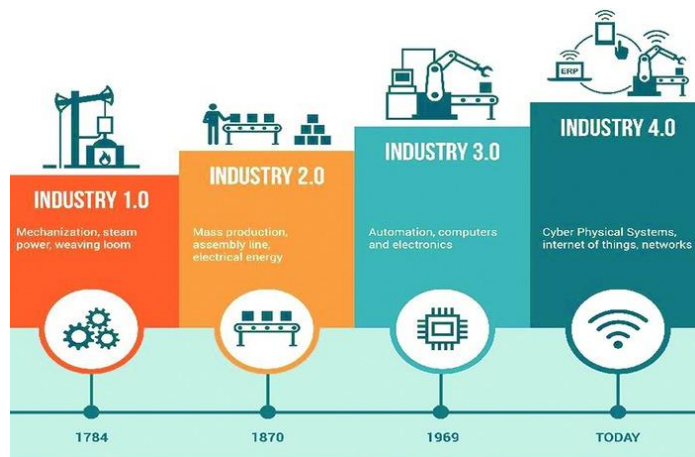

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН БОЛОВСРОЛЫН ТӨСӨЛ
ХАМТЫН САНААЧИЛГА ТҮНШЭЭЛ

21-р зууны онцлог: ТОМООХОН ШИЛЖИЛТ

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН
БОЛОВСРОЛ II
ТӨСӨЛ

20th Century

- Local, simple hierarchy of relationships
- Consistent change
- Stable environment
- Boundless growth with little regard for consequences

21st Century

- Global, complex, interdependent networks
- Accelerating rate of change
- Chaos and uncertainty
- Growth, boundaries and growth's consequences

Modern leaders must change the way they lead to meet the reality of the 21st Century

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН БОЛОВСРОЛЫН ТӨЛӨӨХ
ХАМТЫН САНААЧИЛГА ТҮНШЭЛ

21-р зууны боловсролын чиг хандлага

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН
БОЛОВСРОЛ II
ТӨСӨЛ

Насан туршийн боловсрол

Цогц чадамжид
суурилсан
боловсрол

COMPETENCY
Based Education

Тогтвортой хөгжлийн төлөөх боловсрол

Үнэт зүйлд суурилсан боловсрол

VbE
Values-based Education

The beating heart of Education

Англи хүн амьдралдаа дунджаар 13 удаа ажлаа өөрчилдөг¹.

АНУ-д хүн амьдралын туршид 10.6 удаа ажлаа өөрчилж, 4.3 удаа мэргэжлээ өөрчилдөг².

Одоо сургуульд орж байгаа хүүхдийн 65% нь сурч байгаагаасаа өөр ажил хийнэ³.

Ойрын арван жилд аж үйлдвэт 3,4 сая ажилчид хэрэгцээтэй байгаа ч ур чадвартай ажилчид олдохгүй болно⁴

- ✓ Мэдлэг, чадварын хадгалагдах болон хэрэглэгдэх хугацаа улам богиносож
- ✓ Хувь хүнээс хандлага, зан чанар, сэтгэл хөдлөл, сэдэл зэрэг цогц чадвар шаардах боллоо

¹City and Guild, “Work & Career Change”, 2006

²Kai ming Cheng, Advancing 21st century competencies in east Asian education system, 2017

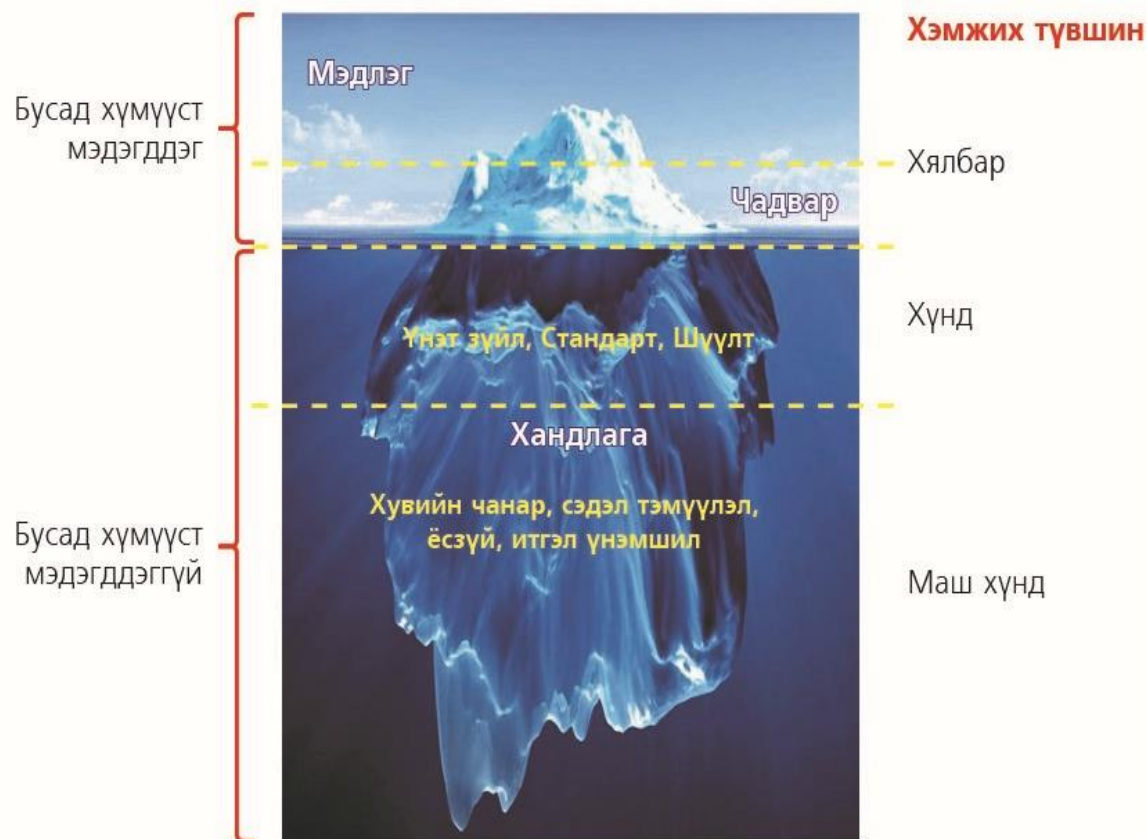
³Mike Moradi, 5 predictions for what life will be like in 2030, <https://www.weforum.org/agenda/2017/10/tech-life-predictions-for-2030/>

⁴Shimon Amar, Netanel Bar David . Realistic Intelligence and 21st Century Skills in Adapted Learning Environment, 2016

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН БОЛОВСРОЛЫН ТӨСӨЛ
ХАМТЫН САНААЧИЛГА ТҮНШЭЛ

Насан туршийн боловсрол: цогц чадамж (зорилт)

Насан туршийн боловсролын зорилго, зорилт нь суралцагчийн эзэмших цогц чадамж (competencies) гэж үзэж байна.

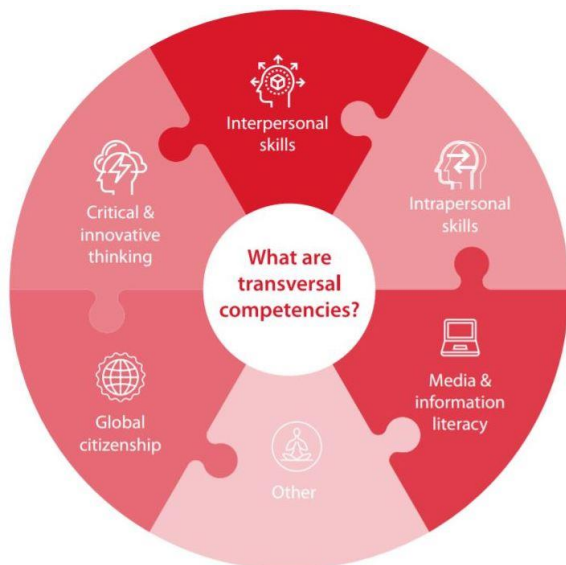
Өгсөн нөхцөл байдалд үүрэг, даалгаврыг амжилттай гүйцэтгэхэд шаардагдах мэдлэг, ур чадвар, хандлагаа хэрэглэх чадавхийг **цогц чадамж** гэнэ⁵.

⁵W. Robert, Tuning journal of higher education, 2014

"Ухаант хүний зүрх мэдлэг олж авдаг, цэцэн хүний чих мэдлэгийг эрэлхийлдэг" (соломон)

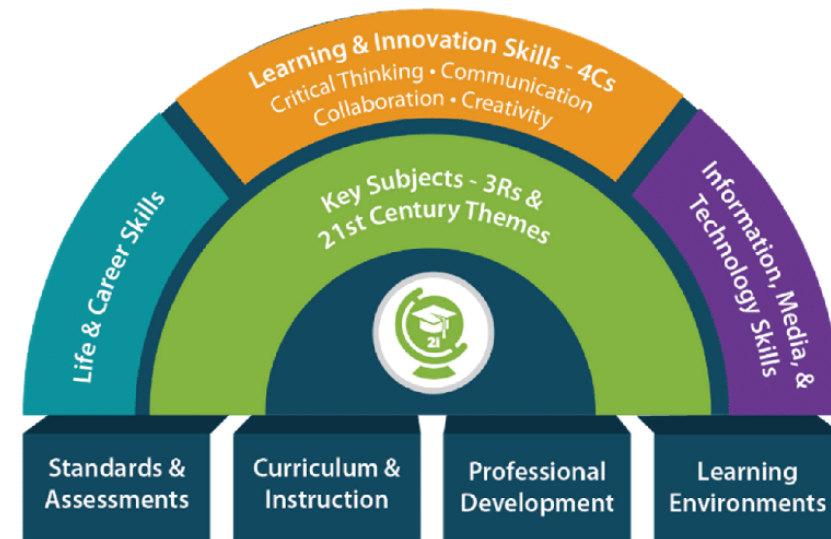
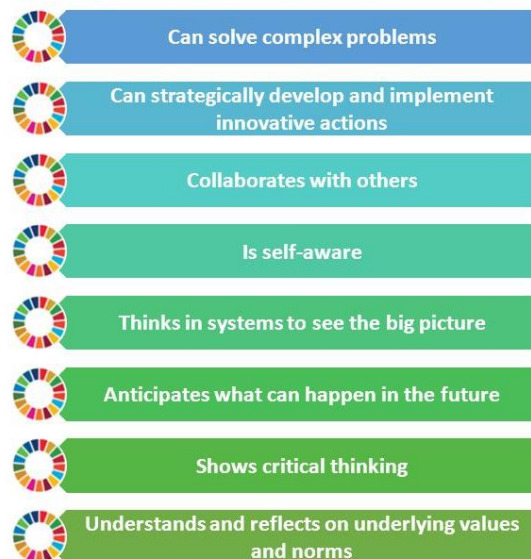
ОУ-ын үзэл баримтлал (загвар)-ын жишээ:

2030 оны OECD суралцахуйн хүрээ, 2018

Хөрвөх (Трансверсал)
цогц чадамжийн
загвар, UNESCO. 2016

Key competencies for sustainable development

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН БОЛОВСРОЛЫН ТӨСӨЛ
ХАМТЫН САНААЧИЛГА ТҮНШЭЛ

Жишээ: 21-р зууны суралцагчийн суурь ЦЧ-ийн “Тоонон” загвар (БХ, 2021)

ХЭЛ, СОЁЛ

- ✓ Хэлний
- ✓ Соёл, түүхийн

ШИНЖЛЭХ УХААН

- ✓ Математик, байгалийн шинжлэх ухаан, технологийн
- ✓ Мэдээлэл, харилцааны технологийн

ХӨГЖИЛ, ШИНЭЧЛЭЛ

- ✓ Суралцахуй, шинэчлэхүйн
- ✓ Санаачилга, ажил хэргийн

ХҮН, НИЙГЭМ

- ✓ Хувь хүний
- ✓ Нийгэмшихүйн

ҮНДЭСЛЭЛ 1А. Суурь цогц чадамжийн “Тоонон” загвар дахь “зөөлөн” чадварууд

ХЭЛ, СОЁЛ

Хэлний цогц чадамж

- Хэлээр илэрхийлэх
- Хэлээр харилцах

Соёл, түүхийн цогц чадамж

- Үндэсний болон дэлхийн өв соёл, түүхийг сонирхох, таньж мэдэх
- Үндэсний болон дэлхийн өв соёл, түүхийг хүндэтгэх, дээдлэн бахархах
- Үндэсний болон дэлхийн өв соёл, түүхийг сурталчлах хөгжүүлэх

ШИНЖЛЭХ УХААН

Математик, байгалийн ухаан, технологийн цогц чадамж

- Асуудалд шинжлэх ухаанчаар хандах
 - Хүрээлэн буй орчныг хамгаалахад ТХ-ийн үүднээс хандах
 - Технологийг хэрэглэх, бүтээх
- ### Мэдээлэл, харилцааны технологийн цогц чадамж
- Мэдээлэл боловсруулах, хөгжүүлэх
 - Мэдээлийн технологийг хэрэглэх

ХӨГЖИЛ, ШИНЭЧЛЭЛ

Суралцахуй, шинэчлэхүйн цогц чадамж

- Суралцах хэрэгцээ, боломжоо тодорхойлох
 - Өөрийнхөө суралцах үйлийг удирдах
 - Саад бэрхшээлийг даван туулах, өөрийгөө сорих
- ### Санаачилга, ажил хэргийн цогц чадамж
- Шинийг санаачлах, санаагаа ажил хэрэг болгох
 - Ажлыг удирдан зохион байгуулах
 - Эрсдэл хүлээхэд бэлэн байх

ХҮН, НИЙГЭМ

Хувь хүний цогц чадамж

- Хувийн хариуцлагатай байх
- Өөрийгөө хамгаалах
- Шийдвэр гаргах, хариуцлага хүлээх

Нийгэмшихүйн цогц чадамж

- Харилцааны зөрчлийг шийдвэрлэх
- Бусадтай хамтрах, итгэлцэх

ҮНДЭСЛЭЛ 1Б. Шинэ зууны боловсрол олгох сургалтын судлагдахууны өөрчлөлт

! Агуулгыг ядаж өнөөгийн ашиглагдаж буй ШУ, технологийн хөгжлийн түвшинд хүргэх, төсөлд суурилсан сургалтыг дэмжих

ҮНДЭСЛЭЛ 1В . Сургалтыг зохион байгуулах байр суурийн өөрчлөлт

Уламжлалт

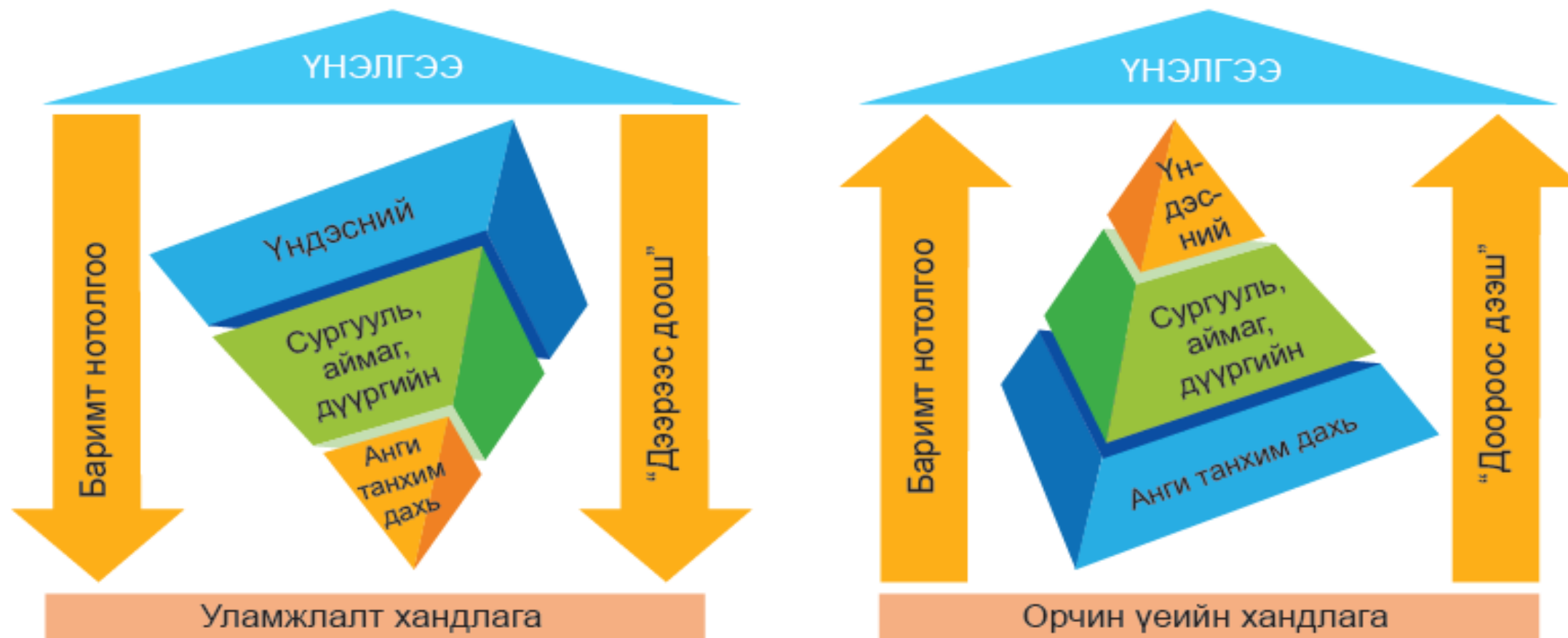
- Судлагдахуунд төвлөрсөн
- Зааварчлах
- Сургагч идэвхтэй байр суурьтай
- Суралцах үйл нь ихэвчлэн бодит байдал (факт)-ыг мэдэж авахад чиглэнэ (сонсоно, давтана, ажиглана, тайлбарлана г.м.)

Орчин үеийн

- Суралцагчдад төвлөрсөн
- Бүтээх, шинэчлэх
- Суралцагч идэвхтэй байр суурьтай
- Суралцах үйл нь юмс, үзэгдлийн учир шалтгааныг судалж, олоход чиглэнэ (өөрийн санааг гаргана, илэрхийлж хэлнэ, тайлбарлана, бусадтай санаагаа солилцоно, учир шалтгааныг өөрөө олно г.м.)

ЦЧ-ийг хөгжүүлэхэд суралцагчдад илүү чөлөөт орон зай олгож, хувь хүнийх нь хэрэгцээнд нийцсэн дэмжлэг үзүүлж, өөртэй итгэх итгэлийг нэмэгдүүлж, суралцагч бүрийн ахиц дэвшилд төвлөрсөн суралцахуйн арга зүйг баримтлах

ҮНДЭСЛЭЛ 1Г. Уламжлалт ба шинэ зууны үнэлгээний чиг хандлагын өөрчлөлт

- Сургалтын эцэст суралцагчийн авсан сайн үнэлгээ нь багшийн зааж өгсөн эсвэл түүнд дамжуулж өгсөн мэдээллийг бичгээр эсвэл амаар давтан хийх чадвараар хязгаарлагдаж байна.
- ЦЧ-ийн үнэлгээнд “нэгдүгээрт баримт, нотолгоо цуглуулах, хоёрдугаарт дүгнэлт гаргахын тулд баримт, нотолгоогоо тогтоосон шалгуурын дагуу хөрвүүлэх нь амин чухал асуудал байна

ҮНДЭСЛЭЛ 2 . “ТХБ 2030”, Замын зураглал-Үйлийн тэргүүлэх чиглэл 2: Суралцахуйн орчинг хувирган өөрчлөх

Ажиллах шинэ арга, хандлагыг байгууллагынхаа менежментэд хэрхэн нэвтрүүлэх талаар хамтран ажиллах тодорхой төлөвлөгөө боловсруулах

Байгууллагынхаа засаглал, соёлыг тогтвортой хөгжлийн зарчмуудтай уялдуулах

Сургалтын материаллаг орчин тэдгээрийн ажиллагаа, ашиглалтын баталгааг хангахдаа тогтвортой байдлын зарчмуудад нийцүүлэх

Салбар дундын болон төсөлд-суурилсан суралцахуйг бодитоор хэрэгжүүлэх үнэ цэнэтэй орчин болсон орон нутгийнхаа олон нийтийг татан оролцуулах, хамтран ажиллах

Боловсролын бодлого нь сургууль, байгууллага бүхлээрээ ажиллах арга хандлагыг ТХБ-ын үйл хэрэгт интерацчилах боломж олгосон таатай орчинг бий болгох

ҮНДЭСЛЭЛ 3. АЛСЫН ХАРАА 2050-д:

Боловсрол: Суралцах соёл бүрдсэн нийгэм

I ҮЕ ШАТ (2020-2030)

Эрх тэгш, тэгш хамруулсан Боловсрол

Хүн бүрд чанартай боловсрол
эзэмших эрх тэгш боломж
бүрдүүлж, тэгш хамруулах
тогтолцооны шинэчлэлийн үе

II ҮЕ ШАТ (2031-2040)

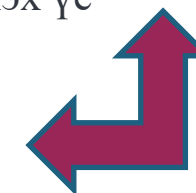
Насан туршийн чанартай боловсрол

Чанартай боловсрол олгох, насан
туршдаа суралцахуйн тогтолцоог
бэхжүүлэх үе

III ҮЕ ШАТ (2041-2050)

Суралцах соёл бүрдсэн нийгэм

Насан туршдаа суралцахуйг
дэмжсэн нээлттэй боловсролын
тогтолцоог бэхжүүлэх үе

1. Боловсролын бүх шатанд суралцахыг хүссэн хүнд хоёр дахь боломжийг олгосон, сургалтын уян хатан арга замуудтай, харилцан уялдаа бүхий бусадтай хамтран амьдрах, ажиллах чадавх (үнэт зүйлс, зан үйл, амьдралын хэв маяг) бүхий иргэнийг бэлтгэх
2. Нээлттэй сургалтын хөтөлбөр, агуулгыг баяжуулж, боловсролын бүх шатанд хиймэл оюун ухаанд суурилсан технологийг нэвтрүүлэх гэсэн хоёр зорилтыг дэвшүүлжээ.

21 -р зууны сургалтын орчинг хувирган өөрчлөх

Сургалтын орчин

Сургалтын орон зай

Сургалтын хэрэглэгдэхүүн

Суралцахуйн орчин, орон зай, хэрэглэгдэхүүн

МАТЕРИАЛЛАГ ОРЧИН

- Сургуулийн байр, өнгө зэрэг тохижилтын чанар
- Гэрэлтүүлэг, агааржуулалт, аюулгүй байдал
- Сургуулийн дэд бүтэц, тохиромжтой буюу тохирсон нөөц,
- Тоног төхөөрөмж
- Гэх мэт

СЭТГЭЛ ЗҮЙН ОРЧИН

- Орчны уян хатан байдал, аюулгүй тайван,
- Ялгаварлан гадуурхалтгүй орчин,
- Багшийн зан үйл, эерэг байдал, мотиваци
- Сурагч бүрт хамааралтай хүндлэл, дэмжлэг бүхий найрсаг, стрессгүй, хүлээн зөвшөөрсөн,
- Эрүүл, аюулгүй, хамгаалалттай, жендэрийн мэдрэмжтэй орчин
- Гэх мэт

ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ОРЧИН

- Бүлэг дүүргэлт,
- Ялгаварлан гадуурхалтгүй сурагч бүрийг дэмжсэн үйлчилгээ,
- Сургуулийн дотоод журам
- Хооллолт, эрүүл мэндийн үйлчилгээ
- Гэх мэт бусад шинэлэг үйлчилгээ

ТХБ-2030-ын ахиц дэвшлийн хяналт-шинжилгээний түлхүүр индикатор-СУРАЛЦАХУЙН ОРЧИН:

ТХБ-ыг дэмжсэн суралцахуйн орчны бүрдэлт ба байгууллага бүхлээрээ ажиллах арга хандлагыг нэвтрүүлсэн байдлын зэргийг тогтоох

Сургалтын орон зай

Физик орон зай (Physical spaces)

- Албан ёсны анги танхимын орон зай
- Албан бус болон хувийн ангиуд орон зай
- Нээлттэй хайрцагласан орон зай
- Бие даан суралцах анги танхимын
- Чөлөөт сургалтын
- Гибрид бие даасан болон олон нийтийн цугларах орон зай
- Сургуулийн гадаад болон нийгмийн орчин

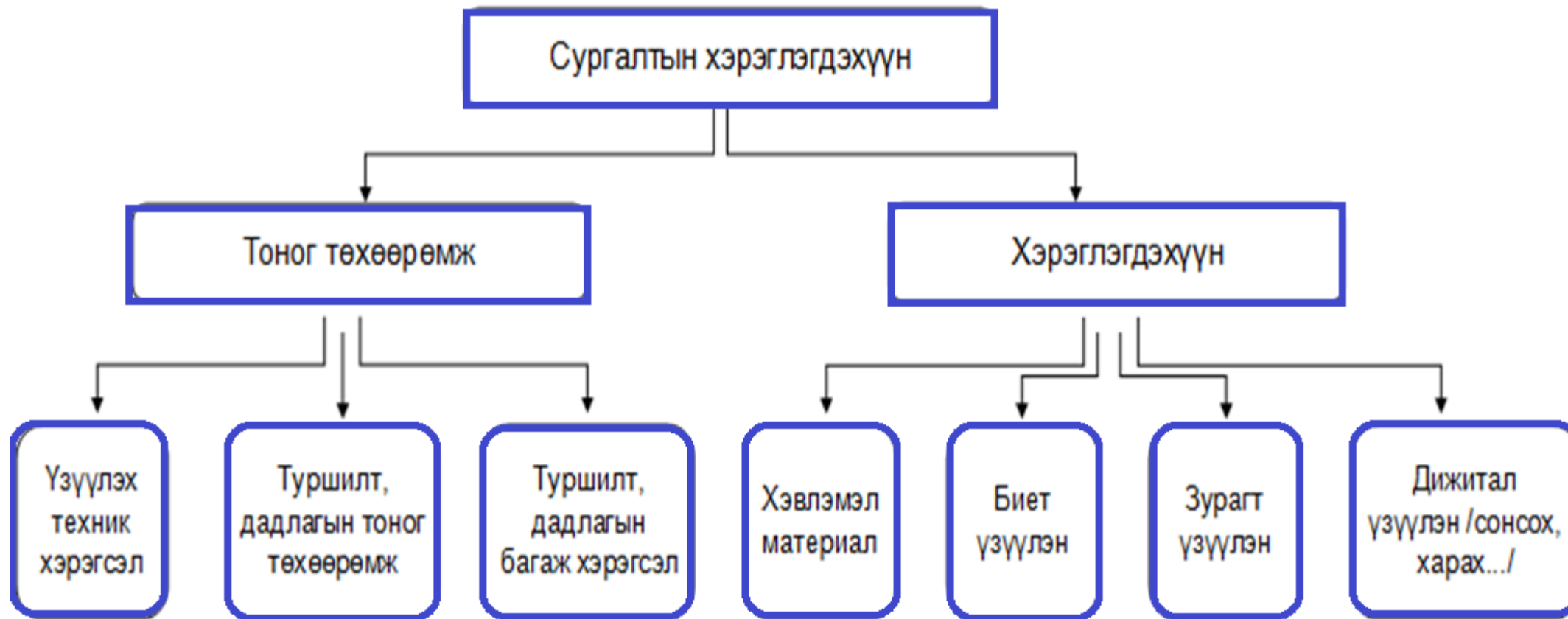

Вертуал орон зай (Virtual spaces)

- Албан ёсны вертуал орон зай (Google Classroom, Microsoft Teams, Zoom, Blackboard, Moodle, Sakai- сургалтын менежмент систем, e-books, e-content, платформ гэх мэт)
- Албан бус вертуал орон зай (Facebook, Flickr, Youtube, Twitter, blog г.м.)

- Сургалтын орон зай нь анги, бодит байдлаас виртуал хүртэл суралцах бүхий л зайг хамарна
- Сургалтын вертуал орон зай гэдэг нь хүмүүс сүлжээнд холбогдсон дижитал төхөөрөмж ашиглан уулзах боломжтой бүхий л зай, талбар болно.

Сургалтын хэрэглэгдэхүүн

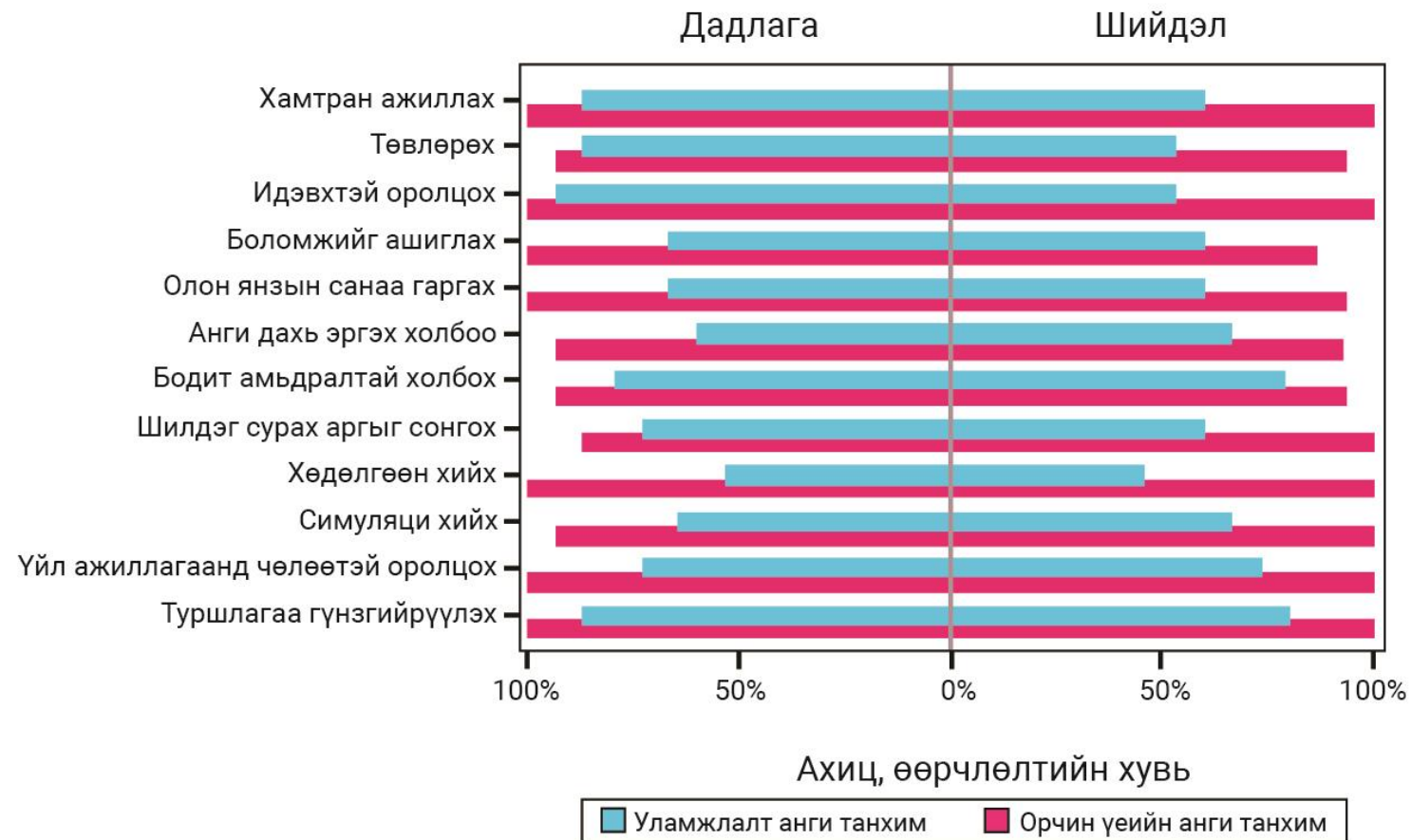

Эх сурвалж: БХ, 2021. ЕБС-ийн сургалтын хэрэглэгдэхүүнд тавигдах шаардлагын удирдамж

БУ, биеийн тамирын хичээлийн сурагчдын амжилтад
лаб, тоног төхөөрөмжийн хангалт, ашиглалт 20-25%
нөлөөлдөг (БХ, 2020)

Сургалтын орчинг харьцуулсан нэгэн судалгааны үр дүнгээс

Боловсролын чанар ба суралцахуйн орчны уялдаа (эх сурвалж: Бодлогын судалгаа, 2020, БХ)

- ... хүүхдүүдийн хоорондын харилцаанд гарч буй ялгааны 12% нь сургалтын орчинтой холбоотой байна¹
- Материаллаг орчин нь суралцахуйд 25% хүртэл нөлөөлдөг байна²
- Сургуулийн дэд бүтцийн дизайн, орчны элемент нь бага ангийн сурагчдын сурлагын амжилтад 16%-иар ахиц гаргасан
- БУ-ы хичээлийн сурагчдын гүйцэтгэлийн ялгааны 25%-ийг санхүүжилттэй холбож үзэж болох талтай³

¹ https://www.researchgate.net/publication/51767098_Relationship_between_learning_environment_characteristics_and_academic_engagement

² https://www.researchgate.net/publication/282894809_The_School_Environment_and_its_Relation_with_the_Quality_of_Teaching_Physical_Education

³ OECD, 2016

Бодлогын түвшинд тулгамдаж буй асуудал : Сургалтын орчныг хувирган өөрчлөх (БХ, 2020)

Сургуулийн түвшинд сургалтын орчинг бүрдүүлэх арга хэмжээний талаарх зарим санал

01

Сургалтын орчин, орон
зайг бий болгох

Хүүхдэд ээлтэй, тодорхой
зорилго, ялгаатай суралцахуйд
зориулсан, уян хатан, аюулгүй,
эрүүл орчин

02

Дэвшилтэт технологийг
сургалтад нэвтрүүлэх

Тоноглол, хийц, загвар, гоо
зүй, интерактив байдал зэргийг
тогтмол сайжруулна

03

Суралцах үйлийн орон зайг
хөгжүүлэх

Шилжих боломжтой, үйл үйлд
тохирсон, суралцахуйн хэв
маягийг дэмжсэн, тохь тухтай,
өвөрмөц, үнэт зүйл, өв соёлыг
тусгасан, анир чимээгүй өрөө
гэх мэт

04

Тайван, нам гүм физик орчинг
бүрдүүлэх

Дуу чимээний түвшинг бууруулах,
ангийн дуу чимээний байдлыг үнэлэх,
суралцагчдыг дууг хаахад ашиглах
чихэвчээр хангах, тайвшруулах өнгө
аясыг тохируулах, тавилгын зохион
байгуулалтыг анхаарах, анхаарал
сарниулах зүйлийг багасгах гэх мэт

05

Тохиромжтой виртуал
талбаруудыг хөгжүүлэх

Технологийн, хэлэлцүүлгийн,
чиглүүлэгчийн, бэлтгэлийн г.м

Сургалтын орчин, орон зай,
хичээлийн хэрэглэгдэхүүний
судалгааг дэмжих, хөгжүүлэх

Тогтвортой хөгжлийн боловсролын төлөв
ХАМТЫН САНААЧ

Жишээ: МУИС-ийн номын сан

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН БОЛОВСРОЛЫН ТӨЛӨӨХ
ХАМТЫН САНААЧИЛГА ТҮНШЭЭЛ

Дорнод аймгийн Хан-Уул сургууль

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН
БОЛОВСРОЛ II
ТӨСӨЛ

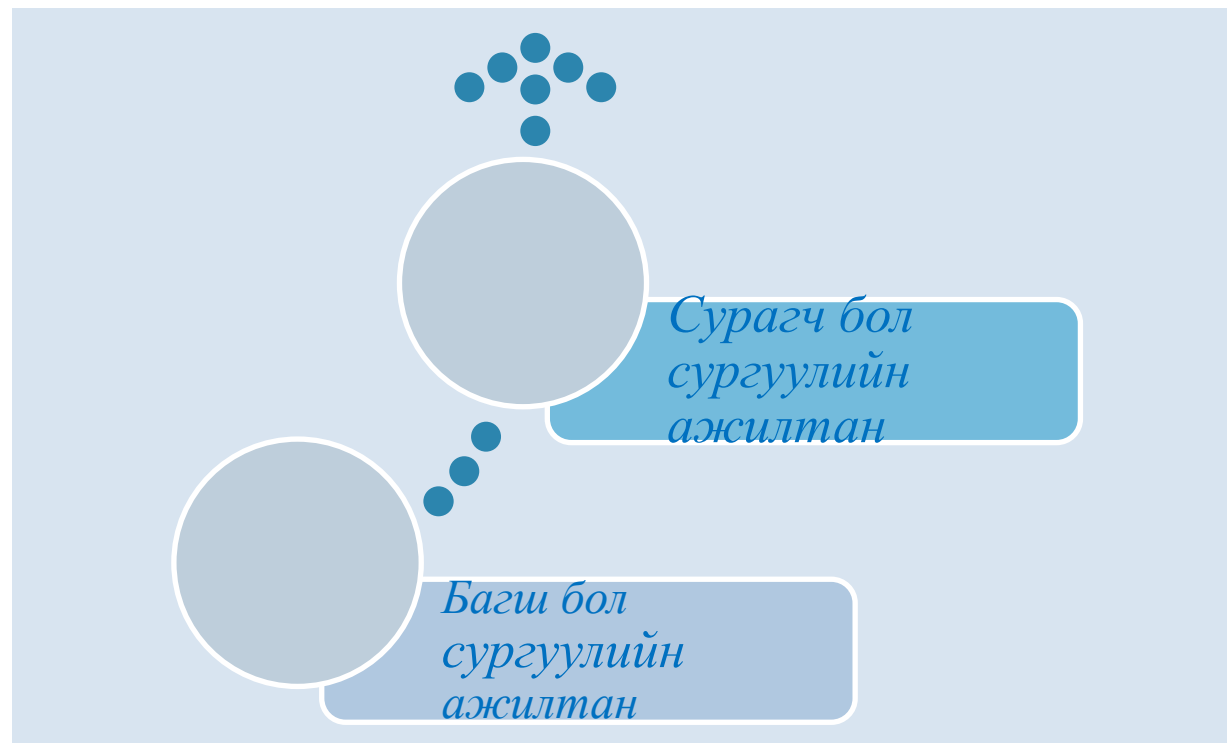
“АРДЫН АМАН ЗОХИОЛЫН ТАНХИМ”

Тогтвортой хөгжлийн Боловсролын төлөөх
ХАМТЫН САНААЧИЛГА ТҮНШЛЭЛ

Афины сургууль, (Рафаэль, Сэргэн мандлын үе)

***Анхааран сонссонд
баярлалаа.***